

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γλώσσαν νωμᾶν

ΠΡΑΞΗ: "ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ"

**Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας
και Θρησκευμάτων**

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

«Προσαρμογή υλικού για τη διδασκαλία, εκμάθηση, πιστοποίηση της ελληνικής σε άτομα με αναπηρίες»

Απώλεια ακοής: Γλωσσάρι

<p>Σύνταξη: Χρυσούλα Ξουβερούδη Τριανταφυλλιά Τατσιοπούλου</p>	<p>Επιμέλεια: Χριστίνα Μητσοπούλου</p>	<p>Υπεύθυνες/οι Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου Μαρία Δημητρακοπούλου (Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτρης Τζιμώκας)</p>
---	---	---

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γλώσσαν νωμᾶν

ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΟΡΩΝ

Ακουόγραμμα= η καμπύλη που προκύπτει από την εύρεση ανά συχνότητα του κατώτερου ορίου ακουστότητας ενός ατόμου (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου 2010).

Ατομικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα= γραπτό ετήσιο πρόγραμμα για κάθε παιδί, στο οποίο αναφέρεται η παρούσα επίδοση του μαθητή σε διάφορες περιοχές, οι βραχυπρόθεσμοι και οι μακροπρόθεσμοι στόχοι σε όλες τις περιοχές και οι διαδικασίες αξιολόγησης της πρόδου του μαθητή (Λαμπροπούλου 1999γ).

Βαρηκοΐα= κάθε απόκλιση σημαντικού βαθμού από το φυσιολογικό αυτί (ως φυσιολογικό αυτί θεωρείται το αυτί ενήλικα 18-22 ετών χωρίς καμία γνωστή ανωμαλία ή ιστορικό λοίμωξης) (Lysons 1984).

Δίγλωσση εκπαίδευση= εκπαίδευση όπου αναγνωρίζεται ως πρώτη γλώσσα η Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) και ως δεύτερη γλώσσα η Ελληνική, κυρίως η γραπτή. Η νοηματική γλώσσα εισάγεται από την αρχή του σχολικού προγράμματος ως γλώσσα στην οποία το κωφό παιδί έχει μεγαλύτερη αισθητηριακή προσβασιμότητα. Η γνώση της νοηματικής και το γνωστικό, γλωσσικό και μεταγλωσσικό υπόβαθρο που εξασφαλίζεται με την καλλιέργειά της ως μητρικής γλώσσας λειτουργεί ενισχυτικά στην επιτυχή διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Η ελληνική διδάσκεται ως δεύτερη γλώσσα και η διδασκαλία της, επομένως, γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της διδασκαλίας δεύτερης γλώσσας. Είναι αναγκαίο να γίνεται με μεθοδικό και εντατικό τρόπο, ώστε όλοι οι απόφοιτοι της βασικής εκπαίδευσης να κατέχουν επαρκώς την Ελληνική γλώσσα στη γραπτή της μορφή (ΠΙ 2004).

Έγκαιρη ή πρώιμη παρέμβαση= διάγνωση όσο το δυνατό νωρίτερα της ακουστικής απώλειας, αξιολόγηση των δυνατοτήτων του παιδιού και της οικογένειάς του, δημιουργία ατομικού και οικογενειακού προγράμματος παρέμβασης για το παιδί και την οικογένεια του και σωστή και έγκαιρη υλοποίηση του προγράμματος από επαγγελματίες ειδικούς (Λαμπροπούλου 1999β).

Ελληνική Νοηματική Γλώσσα= η φυσική γλώσσα των κωφών στην Ελλάδα, είναι οπτικο-κινητική γλώσσα, αποτελείται από νοήματα που αντιστοιχούν σε λέξεις ή φράσεις των ομιλούμενων γλωσσών, η μορφή των νοημάτων προέρχεται με τρόπο αυθαίρετο και όχι απεικονιστικό από την οπτική εικόνα των οντοτήτων στα οποία αυτά αναφέρονται (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου 2010). Έχει αναγνωρισθεί από το 2000 με τον νόμο 2817 ως η γλώσσα των κωφών και βαρήκων μαθητών.

Ελληνικό δακτυλικό αλφάβητο= αποδίδει το γραπτό ελληνικό αλφάβητο ακολουθώντας την ίδια σειρά, δεν διαφοροποιείται σε πεζά και κεφαλαία, κάθε γράμμα αντιστοιχεί σε μια χειρομορφή και έχει αλλάξει διάφορες μορφές από την εμφάνισή του (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου 2010).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γλώσσαν νωμῶν

Εννοιολογικός χάρτης= διάγραμμα που απεικονίζει γραφικά τις σχέσεις μεταξύ εννοιών, όπου οι κόμβοι αντιπροσωπεύουν τις έννοιες και οι συνδέσεις τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών. Οι συνδέσεις μεταξύ των εννοιών γίνονται με τόξα ή γραμμές και μπορεί να είναι μονόδρομες, αμφίδρομες ή μη κατευθυντικές (Novak 1991).

Κατώφλι ακουστότητας= το ελάχιστο όριο που οι ήχοι γίνονται αντιληπτοί από ένα άτομο με ποσοστό επιτυχίας 50% (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου 2010).

Κοινότητα των Κωφών= μια ομάδα ανθρώπων που μοιράζονται κοινές εμπειρίες, έχουν κοινό τρόπο επικοινωνίας, τη νοηματική γλώσσα, κοινούς στόχους, αξίες και δεσμεύσεις καθώς και κοινό τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ τους και με τους ακούοντες (Baker & Padden 1978).

Κουλτούρα των Κωφών= οι πολιτισμικές αξίες της κοινότητας των Κωφών και πιο συγκεκριμένα η νοηματική γλώσσα που αποτελεί το πιο σπουδαίο χαρακτηριστικό της, η απουσία ομιλίας, οι στενές οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις μεταξύ τους, η λογοτεχνία, οι ιστορίες και οι παραδόσεις τους μέσω των οποίων μεταδίδουν στις επόμενες γενιές τις αξίες της κουλτούρας τους (Padden & Humphries 1988).

Κοχλιακό εμφύτευμα= συσκευή που στοχεύει να ενεργοποιήσει τις νευρικές ίνες του ακουστικού νεύρου μέσα από ηλεκτροακουστικά ερεθίσματα (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου 2010).

κωφός= αυτός που έχει χάσει την ακοή του, κυρίως σε μεγάλη ηλικία, είναι ενταγμένος στην κοινότητα των ακουόντων και δεν έχει καμία σχέση με την κοινότητα των Κωφών (Λαμπροπούλου 1999α).

Κωφός= είναι αυτός που ανήκει στην κοινότητα των Κωφών, ταυτίζεται με τους άλλους Κωφούς και μοιράζεται με αυτούς κοινή κουλτούρα, γλώσσα, εμπειρίες και τρόπο ζωής (Λαμπροπούλου 1999α).

Νόημα= η βασική λεξική μονάδα της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, γίνεται με ένα ή δύο χέρια. Τα νοήματα αποτελούνται από φωνήματα και μορφήματα και έχουν εσωτερική δομή (Κουρμπέτης-Χατζοπούλου 2010).

Οπτικό κανάλι= η όραση αποτελεί το κύριο κανάλι για την αντίληψη και μάθηση της γλώσσας (Λαμπροπούλου 1999δ).

Οπτικοκινητική γλώσσα= η γλώσσα που προσλαμβάνεται από το οπτικό κανάλι, δηλαδή με τα μάτια και αποτελείται από συγκεκριμένες κινήσεις και σχήματα των χεριών, των ματιών, του προσώπου, του κεφαλιού και της στάσης του σώματος (Λαμπροπούλου 1999γ).

Χειρομορφή= είναι η μορφή που παίρνουν η παλάμη και τα δάκτυλα του χεριού για το σχηματισμό νοημάτων, έχουν καταγραφεί περίπου 54 χειρομορφές που δεν εμφανίζονται

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γλώσσαν νωμᾶν

με την ίδια συχνότητα και η χρήση τους ορίζεται από κανόνες που αφορούν τη δομή του χεριού και τη μορφολογία της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (Κουρμπέτης & Χατζοπούλου 2010).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Baker, C. & Padden, C. (1978). 'Focusing on the Non-manual components of American Sign Language'. Στο P. Siple (ed), *Understanding Language Through Sign Language Research*, (pp. 27-57). London: Academic Press.
- Κουρμπέτης Β & Χατζοπούλου Μ. (2010). *Μπορώ και με τα μάτια μου*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Λαμπροπούλου Β. (επιστημονική υπεύθυνη), (1999α). *Η Κοινωνία και οι Κωφοί. Κοινότητα και Κουλτούρα Κωφών*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Λαμπροπούλου Β., (επιστημονική υπεύθυνη), (1999β). *Διάγνωση- Αποκατάσταση βαρηκοΐας. Συμβουλευτική Γονέων και Έγκαιρη παρέμβαση*, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.
- Λαμπροπούλου Β., (επιστημονική υπεύθυνη), (1999γ). *Εκπαίδευση και Κωφό Παιδί*, Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Λαμπροπούλου Β. (επιστημονική υπεύθυνη), (1999δ). *Γλωσσική Ανάπτυξη και Κωφό Παιδί*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Lysons, K. (1984). *Hearing Impairment*. Cambridge: Woodhead-Faulkner Ltd.
- Novak, J.D. (1991). Clarify with concept maps: A tool for students and teachers alike. *The Science Teacher* 58(7): 45-49.
- Padden, C. & Humphries, T. (1988), *Deaf in America. Voices from a culture*, Cambridge, MA: Harvard University Press
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2004). *Α.Π.Σ. για μαθητές με Προβλήματα Ακοής για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γλώσσαν νωμᾶν

Για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, © 2014-2015
Στο πλαίσιο της Πράξης:

**«ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/
ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι. Ν. Καζάζης

Παραδοτέο: Προσαρμογή υλικού για τη διδασκαλία, εκμάθηση, πιστοποίηση της ελληνικής σε άτομα με αναπηρίες

Η ομάδα εργασίας:

Χρύσα Ξουβερούδη - Πτυχίο Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής Α.Π.Θ., Μ.Δ.Ε. στην Ειδική Αγωγή

Τριανταφυλλιά Τατσιοπούλου - Φιλολόγος στο Ειδικό Γυμνάσιο και Λύκειο Κωφών και Βαρήκων Θεσσαλονίκης-ΜΔΕ στην Εκπαίδευση, Ε.Α.Π.

Υπεύθυνες Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου & Μαρία Δημητρακοπούλου (Υ.Π. διετέλεσαν επίσης οι : Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτριος Τζιμώκας)